

A Consumer Search Behavior Model in the Online Space for Experience-based and Search-based Products

Hashem Aghazadeh

Associate Prof., Department of Business Management, Faculty of Business Management, College of Management, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: haghazadeh@ut.ac.ir

Sajad Khani Pordanjani *

*Corresponding Author, Assistant Prof., Department of Business Management, Faculty of Trade and Commerce, College of Management, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: sajad.khani@ut.ac.ir

Mozhdeh Khoshnevis

Ph.D. Candidate, Department of Business Management, Faculty of Business Management, University of Tehran, Tehran, Iran. E-mail: m.khoshnevis@ut.ac.ir

Abstract

Objective

In recent years, e-commerce has experienced significant growth. Although the Internet is an important source of information for both search and experiential goods, the type of information that consumers seek and how they make decisions about these two types of goods are different. Therefore, paying attention to such behavioral differences of consumers has important implications for marketing actions. In today's world, understanding consumers' search behavior for different products is critical to comprehending their purchasing behavior and planning marketing communications. Since little research has been done on consumers' search behavior considering the difference between the types of goods, it is necessary to explore this area more thoroughly. Therefore, the current research aims to provide a model for consumers' search behavior regarding search and experiential goods.

Citation: Aghazadeh, Hashem; Khani Pordanjani, Sajad & Khoshnevis, Mozhdeh (2025). A Consumer Search Behavior Model in the Online Space for Experience-based and Search-based Products. *Journal of Business Management*, 17(1), 149-170. <https://doi.org/10.22059/JIBM.2024.378560.4817> (in Persian)

Methodology

The research employs a qualitative methodology, wherein the conceptual model is developed through expert interviews. The sampling approach is purposeful and selective, aimed at achieving maximum diversity. Data collection is conducted through unstructured, in-depth interviews with both academic and professional experts, with a total of 10 experts interviewed until theoretical saturation is reached. The main themes or concepts from the participants' responses were extracted, categorized, and summarized. A structured interview format was not utilized due to the absence of a defined research background or specific model in the literature, as well as the broad scope of the research topics. Efforts were made to maximize participant diversity, ensuring a range of demographic characteristics, including age, gender, geographic location, and occupation. Following the interviews, the data was coded, and after conducting 10 interviews, theoretical saturation was reached in the coding process.

Findings

To analyze the qualitative data obtained from interviews with experts, the structural analysis method was applied. Based on the results of interview coding, 219 codes were extracted from the interview data. These codes were subsequently grouped into nine concepts and seven themes. The concept of "antecedents of search behavior" was grouped with three themes, while the other themes were categorized as follows: "moderators of search behavior," "search behavior," "consequences of search behavior," "moderators of purchase," "moderators of post-purchase behavior," and "post-purchase behavior."

Conclusion

The research results indicated that the type of goods (search or experiential) significantly influences consumers' search behavior. Additionally, the data gathered from the interviews revealed that factors such as product complexity, product price, and the frequency of product purchase also impact consumers' search behavior. Regarding the moderating variables that influence the relationship between product type and search behavior, the study found that individual personality, product novelty, brand and site credibility, return policies, loyalty programs, social status, values, lifestyle, place of residence, reference groups, celebrity endorsers, amount of information available, relevant content about the product, reviews from others, and brand perception and associations in the customer's mind all play a role as moderating variables. Further results and details are provided in the article.

Keywords: Shopping behavior, Online search behavior, Experiential goods, Search goods.

ارائه مدل رفتار جستجوی آنلاین مصرف‌کنندگان برای کالاهای تجربه‌محور و

جستجو محور

هاشم آقازاده

دانشیار، گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده مدیریت کسبوکار، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه:
haghazadeh@ut.ac.ir

* سجاد خانی پردنجانی*

* نویسنده مسئول، استادیار، گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده تجارت و بازرگانی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
رایانامه: sajad.khani@ut.ac.ir

مزده خوشنویس

دانشجوی دکتری، گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده کسبوکار، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه:
m.khoshnevis@ut.ac.ir

چکیده

هدف: در سال‌های اخیر، تجارت الکترونیک رشد بسیار زیادی داشته است. اگرچه اینترنت، منبع اطلاعاتی مهمی برای کالاهای جستجو محور و کالاهای تجربه‌محور است، نوع اطلاعاتی که مصرف‌کنندگان به دنبال آن هستند و نحوه تصمیم‌گیری آن‌ها در رابطه با این دو نوع کالا متفاوت است. از این رو توجه به این تفاوت‌های رفتاری مصرف‌کنندگان، برای اقدامات بازاریابی کاربردهای مهمی دارد. در دنیای امروز، دانش درباره رفتار جستجو محور مصرف‌کنندگان در رابطه با کالاهای متفاوت، برای درک رفتار خرید آن‌ها و برای برنامه‌ریزی ارتباطات بازاریابی حیاتی است. از آنجایی که در زمینه رفتار جستجوی مصرف‌کنندگان با در نظر گرفتن تفاوت بین نوع کالاهای پژوهش‌های اندکی انجام شده، لازم است که این حوزه با دقت بیشتری بررسی شود. هدف پژوهش حاضر، ارائه مدلی برای رفتار جستجوی مصرف‌کنندگان در رابطه با کالاهای جستجو محور و تجربه‌محور است.

روش: روش پژوهش حاضر کیفی است؛ بدین صورت که طراحی مدل مفهومی با مصاحبه با خبرگان انجام می‌شود. نمونه‌گیری در این پژوهش به صورت نمونه‌گیری هدفمند و انتخابی با حداکثر تنوع بوده است. برای گردآوری داده، از مصاحبه عمیق ساختاریافته با خبرگان دانشگاهی و حرفة‌ای بهره برده شده و با ۱۰ خبره تا دستیابی به اشباع نظری مصاحبه شده است. در این پژوهش تلاش شده است تا با کدگذاری سیستماتیک و رفت و برگشت بین گزاره‌هایی که خبرگان بیان کردند، مضامین یا مفاهیم اصلی صحبت‌های ایشان استخراج، دسته‌بندی و جمع‌بندی نهایی شود. دلیل عدم استفاده از مصاحبه ساختاریافته، نبود پیشینه پژوهش و مدل مشخصی در

استناد: آقازاده، هاشم؛ خانی پردنجانی، سجاد و خوشنویس، مژده (۱۴۰۴). ارائه مدل رفتار جستجوی آنلاین مصرف‌کنندگان برای کالاهای تجربه‌محور و جستجو محور. مدیریت بازرگانی، ۱۷(۱)، ۱۴۹-۱۷۰.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۴/۱۹

مدیریت بازرگانی، ۱۴۰۴، دوره ۱۷، شماره ۱، صص. ۱۴۹-۱۷۰

تاریخ ویرایش: ۱۴۰۳/۰۷/۰۶

ناشر: دانشکده مدیریت دانشگاه تهران

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۷/۰۹

نوع مقاله: علمی پژوهشی

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۱۲/۲۵

© نویسنده‌گان

doi: <https://doi.org/10.22059/JIBM.2024.378560.4817>

ادبیات و نیز گستردگی دامنه موضوعات پژوهش است. تلاش شده است تا برای حداکثرسازی تنوع شرکت‌کنندگان، افراد انتخاب شده، ویژگی‌های جمعیت‌شناسنخی (سن، جنسیت، مناطق جغرافیایی و شغل) متفاوتی داشته باشند.

یافته‌ها: بهمنظور تحلیل داده‌های کیفی حاصل از مصاحبه با خبرگان، از روش تحلیل ساختاری استفاده شده است. بر اساس نتایج کدگذاری مصاحبه‌ها، تعداد ۲۱۹ کد از تحلیل داده‌های مصاحبه استخراج و این کدها به ۹ مفهوم و ۷ تم گروه‌بندی شدند. مفهوم پیشاپندهای رفتار جست‌وجویی با سه تم، تعدیلگرهای رفتار جست‌وجویی یک تم، رفتار جست‌وجویی یک تم، پیامدهای رفتار جست‌وجویی یک تم، تعدیلگرهای خرید یک تم، تعدیلگرهای رفتار پس از خرید یک تم و رفتار پس از خرید یک تم گروه‌بندی شد.

نتیجه‌گیری: نتایج تحقیق نشان داد که نوع کالا (کالاهای جست‌وجو محور و تجربه‌محور) روی رفتار جست‌وجوی مصرف‌کنندگان اثر می‌گذارد. همچنین، داده‌های حاصل از مصاحبه نشان می‌دهد که پیچیدگی کالا، قیمت کالا و تکرار خرید کالا نیز، روی رفتار جست‌وجوی مصرف‌کنندگان اثر می‌گذارند. به علاوه، طبق یافته‌های پژوهش، شخصیت فرد، جدید بودن محصول، برنده و اعتبار سایت، سیاست مرجعی، برنامه و فادری، موقعیت اجتماعی، ارزش‌ها، سبک زندگی، محل زندگی، گروه‌های مرتع، تأییدکننده مشهور، حجم اطلاعات و محتوای مناسب درباره محصول، نقدهای سایر افراد، ادراک و تداعی برند در ذهن مشتری نیز می‌توانند به عنوان متغیرهای تعدیلگر ایفای نقش کنند.

کلیدواژه‌ها: رفتار خرید، رفتار جست‌وجوی آنلاین، کالاهای تجربه‌محور، کالاهای جست‌وجویی.

مقدمه

طبق آمار و گزارش‌های مرکز توسعه تجارت الکترونیکی ایران در سال ۱۴۰۲، مبلغ تراکنش‌های خرید از طریق درگاه پرداخت اینترنتی، مبالغ پرداخت در محل و سایر روش‌های پرداخت، ۳,۱۸۸ هزار میلیارد تومان بوده است که در مقایسه با سال ۱۴۰۱، حدود ۷۴درصد رشد داشته است و تعداد کل تراکنش‌های آنلاین در سال ۱۴۰۲ برابر با ۳,۹۰۷,۶۰۳,۴۵۶ بوده است که در مقایسه با سال ۱۴۰۱، حدود ۳۱درصد افزایش را نشان می‌هد و این نشان از اهمیت رو به افزایش خرید آنلاین در کشور است که به بررسی‌ها و تحقیقات بیشتری در این حوزه نیاز دارد.

رفتار مصرف‌کننده در فضای آنلاین، به فعالیت‌ها و فرایند تصمیم‌گیری اشخاص هنگام خرید و تعامل با محصولات و خدمات در فضاهای آنلاین، از جمله وبسایت، برنامه‌های کاربردی موبایل و رسانه‌های اجتماعی اشاره دارد و برخی از جنبه‌ها و بخش‌های این مفهوم، جستجوچوی آنلاین اطلاعات و ارزیابی محصول است (لی، میدان و شیا^۱، ۲۰۲۲). همچنین امروزه، بسیاری از پلتفرم‌های تجارت الکترونیکی، مشتریان را قادر می‌سازد تا تجربه‌ها و ارزیابی‌های خود را در فضای مجازی منتشر کند (سان، هان و فنگ^۲، ۲۰۱۹). در بحث جستجوچوی اطلاعات آنلاین و ارزیابی محصول، مصرف‌کنندگان اغلب از اینترنت برای تحقیق و مقایسه محصولات و خدمات، قبل از تصمیم‌گیری برای خرید استفاده می‌کنند و این می‌تواند شامل خواندن نظرها، مقایسه قیمت‌ها و جستجوچوی توصیه‌های دیگران باشد (ناوارو کاریلو، تورس مارین و کارتزو دیوس^۳، ۲۰۲۱).

در سال‌های اخیر تجارت الکترونیک رشد بسیار زیادی داشته است. اگرچه اینترنت، منبع اطلاعاتی مهمی برای کالاهای جستجوچوی و کالاهای تجربه محور است، نوع اطلاعاتی که مصرف‌کنندگان به دنبال آن هستند و نحوه تصمیم‌گیری آن‌ها در رابطه با این دو نوع کالا متفاوت است. با توجه به این تفاوت‌های رفتاری مصرف‌کنندگان، اینترنت کاربردهای مهمی برای اقدامات بازاریابی دارد (آگاروال^۴، ۲۰۱۹). بازاریابان در طول فرایند کسب اطلاعات توسط مصرف‌کنندگان، می‌توانند بر تصمیمات خرید آن‌ها اثر بگذارند (آلوس، مولر پرادو، شیسل و لیا^۵، ۲۰۲۴). بنابراین، تعجب‌آور نیست که رفتار جستجوچوی مصرف‌کنندگان، به یکی از مهم‌ترین موضوعات در مطالعات مصرف‌کننده تبدیل شود. دانش درباره نحوه جستجوچوی اطلاعات توسط مصرف‌کنندگان، برای درک رفتار خرید آن‌ها و برای برنامه‌ریزی ارتباطات بازاریابی حیاتی است (بهاتنگار و گوس^۶، ۲۰۰۴). به همین دلیل است که پژوهشگران بازاریابی، روی درک رفتار جستجوچویی مصرف‌کنندگان تأکید زیادی کرده‌اند (پوتونی و ورتنیبورج^۷، ۲۰۲۴).

اگرچه ادبیات رفتار جستجوچویی مصرف‌کننده بسیار گسترده است، اغلب مطالعات فقط روی یک طبقه محصول صورت گرفته‌اند؛ در حالی که برای شناخت الگوهای متفاوت رفتار جستجوچویی افراد، باید طبقات محصولی متفاوت را

1. Lee, Meadan & Xia

2. Sun, Han & Feng

3. Navarro-Carrillo, Torres-Marín & Carretero-Dios

4. Agarwal

5. Alves, Muller Prado, Schiessl & Lea

6. Bhatnagar & Ghose

7. Puntoni & Wertenbroch

بررسی کرد. در واقع، با وجود رشد گسترده تجارت الکترونیک در سراسر جهان، به تفاوت‌های فردی مصرف کنندگان توجه چندانی نشده است؛ به این معنا که شرکت‌های فروش آنلاین، وبسایت‌های خود را برای تمامی محصولات، بدون توجه به تفاوت رفتار جستجویی افراد در خصوص محصولات متفاوت طراحی می‌کنند. این امر باعث هدر رفتن منابع، ارتباطات ناکارآمد با مصرف کنندگان، بی‌اثربخشی‌بودن برنامه‌های ترویجی و به‌طور کلی بازاریابی نامؤثر محصولات می‌شود (دای، چان و موگیلنر^۱، ۲۰۲۰). همچنین، پژوهش‌هایی که تفاوت محصولات را مد نظر قرار داده‌اند نیز، فقط روی متغیرهای کمی در خصوص رفتار جستجویی افراد تمرکز کرده‌اند (دای و همکاران، ۲۰۱۹؛ جین، ژو، یانگ و لیو^۲، ۲۰۲۲). از آنجایی که افراد هنگام جستجوی آنلاین محصولات مختلف، به ویژگی‌های متفاوتی توجه می‌کنند و رفتار جستجویی متفاوتی را از خود نمایش می‌دهند، باید شرکت‌های تجارت الکترونیک هنگام طراحی وبسایت، برنامه‌های ترویجی و غیره، به شخصی‌سازی محصولات متفاوت پردازند. در پژوهش حاضر سعی شده است که مدل رفتار جستجوی آنلاین برای محصولات تجربه محور و جستجو محور ارائه شود. چه متغیرهایی به عنوان پیش‌ایندهای رفتار جستجویی در فضای آنلاین برای این دو نوع محصول در نظر گرفته خواهد شد؟ چه متغیرهایی به عنوان تعديلگرهای رفتار جستجو، چه متغیرهایی به عنوان تعديلگرهای رفتار پس از خرید، چه متغیرهایی به عنوان تعديلگرهای خرید و در نهایت چه متغیرهایی به عنوان پیامدهای رفتار جستجو مدنظر گرفته خواهد شد؟

پیشینهٔ نظری پژوهش

رفتار جستجویی مصرف کننده، رفتار مصرف کنندگانی را نشان می‌دهد که قبل از خرید محصول، آن را به صورت آنلاین بررسی می‌کنند (آرورا و ساهنی^۳، ۲۰۱۹). فرض بر این است که رفتار جستجوی آنلاین مصرف کننده در بین کالاهای جستجو محور و تجربه محور متفاوت است. نلسون^۴ در سال ۱۹۷۰ و ۱۹۷۴ بر اساس توانایی مصرف کنندگان در کسب اطلاعات دربارهٔ کیفیت محصول قبل از خرید، محصولات را به دو دسته کالاهای جستجو محور و تجربه محور تقسیم کرد (لیهی^۵، ۲۰۱۱). کالاهای جستجو محور از ویژگی‌هایی برخوردارند که به راحتی قبل از خرید شناسایی می‌شوند. این ویژگی‌ها عینی است و هزینهٔ جستجوی اطلاعات کمتری دارند، مانند سرعت و حافظهٔ کامپیوتر. بر عکس، کالاهای تجربه محور از ویژگی‌هایی برخوردارند که نمی‌توانند به راحتی قبل از خرید شناسایی شوند. این ویژگی‌ها ذهنی هستند و هزینهٔ جستجوی اطلاعات بیشتری دارند، مانند طعم نوشیدنی یا ارزش سرگرمی یک فیلم (آوندانو لیدیم، کاسترو مورا، ویالابوس موبیا و مارتین ناوارو^۶، ۲۰۲۲).

علاوه بر تفاوت مفهومی بین دو نوع محصول، چارچوب نلسون برای توضیح نحوه واکنش افراد به تبلیغات، نحوه جستجوی آنلاین محصولات متفاوت افراد و نحوه خرید کردن آن‌ها به کار می‌رود (لی و هوسان‌اگار^۷، ۲۰۲۱).

1. Dai, Chan & Mogilner
2. Jin, Zhu, Yang & Liu
3. Arora & Sahney
4. Nelson
5. Leahy
6. Avendaño-Leadem, Castro-Mora, Villalobos-Moya & Marín-Navarro
7. Lee & Hosanagar

به علاوه، ویترز، شارما و وود^۱ (۲۰۰۷) مخصوصاً جستجو محور و تجربه محور را بر اساس میزانی طبقه‌بندی کردند که مصرف کنندگان به تجربه کردن محصول برای ارزیابی کیفیت نیاز دارند. هرچه نیاز به استفاده از حواس برای ارزیابی کالا بیشتر باشد، محصول ویژگی‌های تجربی بیشتری دارد و برعکس، هرچه فرد بیشتر فکر کند که اطلاعات محصول برای ارزیابی آن کافی است، محصول ویژگی‌های جستجویی بیشتری دارد (لوان، یائو، ژائو و لیو،^۲ ۲۰۱۶). ویترز و مکینکو^۳ (۲۰۰۶) کالای تجربه محور را محصولی تعریف می‌کنند که مصرف کنندگان احساس می‌کنند باید خودشان آن را تجربه کنند تا کیفیت محصول را ارزیابی کنند، در حالی که کالای جستجو محور محصولی است که مصرف کنندگان احساس می‌کنند که می‌توانند بر اساس اطلاعات ثانویه درباره محصول آن را ارزیابی کنند.

چارچوب طبقه‌بندی جستجو محور - تجربه محور، یک طرح طبقه‌بندی نسبتاً عینی را برای کالاهای فراهم می‌کند. با این حال، برای یک محصول یا خدمت خاص، بسته به آشنایی مصرف کنندگان با آن، یک مصرف کننده ممکن است آن محصول را در طبقه متفاوتی از مصرف کننده دیگر رتبه‌بندی کند. چنین تفاوت‌هایی در ادراک افراد به دو دلیل ایجاد می‌شود. اول، هر محصول یا خدمتی ویژگی‌های متعددی دارد و این ویژگی‌ها می‌توانند در بین طبقات جستجو محور، تجربه محور تا اعتباری متفاوت باشند؛ یعنی برخی از کیفیت ویژگی‌ها را می‌توان قبل از خرید و سایر ویژگی‌ها را بعد از خرید ارزیابی کرد؛ در حالی که بعضی ویژگی‌ها را حتی بعد از استفاده طولانی نمی‌توان ارزیابی کرد. به عبارت دیگر، تمام کالاهای می‌توانند هم‌زمان دارای ویژگی‌های جستجو محور، تجربه محور و اعتباری باشند. اگرچه چارچوب رایج طبقه‌بندی محصول برای محصولی خاص، مهتمین ویژگی‌ها را برای اکثر مصرف کنندگان نشان می‌دهد؛ اما امکان دارد که برای مصرف کننده‌ای خاص، چنین ویژگی‌هایی اهمیت کمتری از مجموعه متفاوت ویژگی‌ها در سایر طبقات محصول داشته باشد. بنابراین، چارچوب طبقه‌بندی برای این محصول، برای چنین مصرف کننده‌ای با سایر افراد متفاوت است. دوم، مصرف کنندگان ممکن است قادر باشند ویژگی‌ها را در یک طبقه، از طریق ارزیابی ویژگی‌های مرتبط در سایر طبقات استنباط کنند. از آنجا که چنین توانمندی‌ای بین مصرف کنندگان متفاوت است، ادراک آن‌ها از طبقه‌بندی‌های محصول متفاوت است (ون، ناکایاما و ساتکلیف،^۴ ۲۰۱۲).

پیشنهاد تجربی پژوهش

هنگام دسترسی به اطلاعات آنلاین، مصرف کنندگان الگوهای جستجویی متفاوتی را از خود نشان می‌دهند؛ مثل زمان صرف شده برای هر جستجو و تکرار جستجو. الگوهای جستجو بر اساس ویژگی‌های مصرف کننده و طبقات محصول تفاوت دارند. یافته‌های پژوهش برای برنامه‌ریزی استراتژی‌های ارتباطات، طراحی وب‌ایت و... مفید هستند (بهاتنگار و گوس، ۲۰۰۴).

1. Weathers, Sharma & Wood
2. Luan, Yao, Zhao & Liu
3. Weathers & Makienko
4. Wan, Nakayama & Sutcliffe

پژوهش لیو، هوانگ و ژنگ^۱ (۲۰۱۶) به تأثیر تعديلگر نوع محصول در تعیین تأثیر اطلاعات روی رفتارهای خرید تمکز می‌کند. جان و پارک^۲ (۲۰۱۶) نیز بررسی کردند که آیا رابطه بین رفتار جستجو و خرید، به نوع محصول بستگی دارد و نیز رابطه بین رفتارهای جستجو و خرید را با متمایزسازی نوع محصول تحلیل کردند. با این حال، برخی از پژوهشگران (مثل آلبا و همکاران^۳، ۱۹۹۷؛ پیترسون، بالاسوبرامانیان و برونبرگ^۴، ۱۹۹۷؛ کلین^۵، ۱۹۹۸) مطرح کردند که چون اینترنت مصرف کنندگان را قادر می‌کند که از تجربه‌های دیگران و جمع‌آوری اطلاعات محصول یاد بگیرند، اینترنت تمام ویژگی‌های محصول را قابل جستجو می‌کند و تفاوت‌های میان کالاهای جستجو محور و تجربه محور را از بین می‌برد (هوانگ، لوری و میترا^۶، ۲۰۰۹).

پژوهشگران مطرح کردند که اینترنت تناسب بهتری با کالاهای جستجو محور دارد (مثل گرووال، ایر و لوی^۷، ۲۰۰۴؛ ماهاجان، سرینیواسان و ویند^۸، ۲۰۰۲). اینترنت اجازه نمی‌دهد که مصرف کنندگان به طور مستقیم محصولات را احساس کنند؛ در حالی که اغلب، اطلاعات حسی در قضایت محصول نقش مهمی ایفا می‌کند. چیلدرز، کار، پیک و کارسون^۹ (۲۰۰۱) پی برند که مناسب بودن محیط آنلاین برای بررسی شخصی محصولات که برای کالاهای تجربه محور ضروری است، پیش‌بینی کننده مهمنگر خرید آنلاین است. به طور ویژه، اینترنت به مصرف کنندگان امکان کسب اطلاعات لمس‌کردنی را نمی‌دهد و نبود اطلاعات ملموس، می‌تواند اطمینان مصرف کننده به قضایت درباره محصول را کاهش دهد؛ بنابراین ممکن است خریداران آنلاین، کالاهای تجربه محور را کمتر از کالاهای جستجو محور خریداری کنند. با این حال، این تأثیر ممکن است توسط خرده فروشی اینترنتی تعديل شود. به طور ویژه، اگر خرده فروشی اینترنتی شناخته شده باشد، به احتمال زیاد، خریداران از قبل محصول او را تجربه کردند. به علاوه، نام برنده خرده فروشی اینترنتی، زمانی ممکن است به عنوان سیگنال کیفیت عمل کند که مصرف کنندگان توانایی ارزیابی مستقیم کیفیت محصول را نداشته باشند؛ همانند کالاهای تجربه محور. به میزانی که خریداران درباره محصولات خرده فروشی اینترنتی تجربه قبلی دارند و او را می‌شناسند و به او اعتماد دارند، این امر ممکن است نیاز خریدار به تجربه مستقیم برخی از ویژگی‌های محصول را کاهش دهد (ویترز و مکینکو^{۱۰}، ۲۰۰۶).

اگرچه اینترنت به عنوان منبع اطلاعاتی مهمی برای کالاهای جستجو محور و تجربه محور عمل می‌کند، نوع اطلاعاتی که مصرف کنندگان به دنبال آن هستند و روش جستجو و تصمیم‌گیری آن‌ها برای دو نوع کالا متفاوت است. این تفاوت‌ها به میزان زمان صرف شده در هر صفحه وبسایت، تعداد صفحات جستجو شده و اهمیت نسبی

-
1. Liu, Huang & Zhang
  2. Jun & Park
  3. Alba et al.
  4. Peterson, Balasubramanian & Bronnenberg
  5. Klein
  6. Huang, Lurie & Mitra
  7. Grewal, Iyer & Levy
  8. Mahajan, Srinivasan & Wind
  9. Childers, Carr, Peck & Carson
  10. Weathers & Makienko

سازوکارهای تعاملی مثل توصیه‌های مصرف‌کننده اثر می‌گذارد. این تفاوت‌ها در رفتار مصرف‌کننده، کاربردهای مهمی برای بازاریابان دارد (هوانگ و همکاران، ۲۰۰۹).

در بررسی داده‌های جستجو، هوانگ و همکاران (۲۰۰۹) پی برند که مصرف‌کنندگان زمان یکسانی را صرف جستجوی آنلاین برای اطلاعات درباره کالاهای جستجو محور و تجربه محور می‌کنند. این نتیجه در تضاد با یافته‌های پژوهش بهاتنگار و گوس (۲۰۰۴) است که پی برند مصرف‌کنندگان میزان زمان متفاوتی را در وبسایتها مختلف و نیز زمان متفاوتی را صرف جستجو در طبقات مختلف محصول صرف می‌کنند و در نتیجه، طبقه محصول بر میزان جستجو تأثیر می‌گذارد.

هوانگ و همکاران (۲۰۰۹) تفاوت‌های معناداری را در نحوه جستجو و خرید آنلاین این دو نوع محصول کشف کردند. به طور ویژه، کالاهای تجربه محور شامل عمق بیشتر جستجو (یعنی زمان بیشتر صرف شده در هر صفحه محصول) می‌شوند؛ در حالی که کالاهای جستجو محور شامل وسعت بیشتر جستجو (یعنی صفحات محصول بازدید شده بیشتر) می‌شوند. در واقع، افزایش عدم قطعیت مرتبط با ویژگی‌های تجربی، میزان اطلاعاتی که مصرف‌کنندگان باید پردازش کنند و میزان زمان صرف شده در هر صفحه را افزایش می‌دهد. به علاوه، چون هر صفحه اطلاعات درباره ویژگی‌های تجربی، عدم قطعیت را به میزان زیادی کاهش می‌دهد، اطلاعات بیشتری را می‌توان در صفحات کمتری جمع‌آوری کرد، اگرچه تلاش مرتبط با پردازش اطلاعات باید بیشتر باشد.

باکلین و سیسمیرو^۱ (۲۰۰۳) رفتار جستجوی وبسایت را مدل‌سازی کردند و روی دو ویژگی طراحی وب تأکید کردند: تصمیم‌های بازدیدکنندگان به ادامه/ادامه‌دادن جستجو و زمان بازدید از صفحه. پژوهشگران ذکر کردند که تمایل بازدیدکنندگان به ادامه، تابعی از عمق بازدید از سایت خاص و تکرار بازدیدهای است (کامینز، پلتیر، شیبروسکی و نیل، ۲۰۱۴). آن‌ها دریافتند که هرچه مشتریان تکرار بازدید بیشتری داشته باشند، تعداد بازدید از صفحات و کل زمان بازدید آن‌ها کاهش می‌یابد. جانسون، مو، فیدر، بلمن و لوہسه^۲ (۲۰۰۴) مشاهده کردند که کل مدت زمان بازدید در طول زمان کاهش می‌یابد. بهاتنگار، سن و سینه^۳ (۲۰۱۷) نشان دادند همچنان که فاصله بین بازدیدها افزایش می‌یابد، احتمال خرید کاهش می‌یابد.

هوانگ و همکاران (۲۰۰۹) پی برند که سازوکارهای به کار رفته توسط فروشنده‌گان اینترنت، برای قادر ساختن مصرف‌کنندگان به یادگیری از تجربه دیگران یا تجربه کردن ویژگی‌های محصول قبل از خرید (مثل بازخور مصرف‌کننده، توصیه‌های سایر افراد، نمایش‌های چندسانه‌ای) زمان صرف شده در وبسایت و احتمال خرید از آن وبسایت برای کالاهای تجربه محور را بیشتر از کالاهای جستجو محور افزایش می‌دهد.

اطلاعات مورد نیاز برای تصمیم‌گیری درباره کالاهای جستجو محور، معمولاً شامل ویژگی‌های محصول مانند سبک، مشخصات، اندازه و کارکردها می‌شود. این نوع اطلاعات معمولاً استاندارد هستند؛ زیرا مصرف‌کنندگانی که

1. Bucklin & Sismeiro

2. Cummins, Peltier, Schibrowsky & Nill

3. Johnson, Moe, Fader, Bellman & Lohse

4. Bhatnagar, Sen & Sinha

به دنبال اطلاعات درباره محصولات جستجو محور هستند، می‌توانند بیشتر به داده‌های ارائه شده توسط خرده‌فروشان یا تولیدکنندگان اتکا کنند. بر عکس، کالاهای تجربه محور معمولاً دارای ویژگی‌هایی نیستند که مصرف کنندگان با استفاده از آن‌ها بتوانند اطلاعات را جستجو یا کیفیت را به طور عینی ارزیابی کنند (دای و همکاران، ۲۰۱۹). مصرف کنندگان برای تصمیم‌گیری به تجربه‌های خود یا نظرهای دوستان و خانواده اتکا می‌کنند. از آنجایی که اینترنت، جمع‌آوری اطلاعات شخصی بیشتری را از شبکه‌های مصرف کننده آنلاین ممکن می‌سازد، منابع اطلاعاتی آنلاین از سایر مصرف کنندگان برای کالاهای تجربه محور اهمیت می‌یابد (دای و همکاران، ۲۰۱۹). رها^۱ (۲۰۰۲) پی‌برد مصرف کنندگانی که به دنبال اطلاعات کالاهای تجربه محور بودند، برای کسب اطلاعات از سایر مصرف کنندگان، اهمیت بیشتری قائل بودند؛ در حالی که برای کالاهای جستجو محور، مصرف کنندگان منابع اطلاعاتی خرده‌فروش را مهم می‌دانستند. به طور مشابه، اطلاعات ارزیابی بی‌طرفانه محصول برای کالاهای تجربه محور، مهم‌تر از کالاهای جستجو محور است؛ زیرا مصرف کنندگان می‌توانند به آسانی بر اساس این اطلاعات، کیفیت را مقایسه کنند (بی، چن و ویدو^۲، لی و هوساناگار، ۲۰۲۱؛ لیو و همکاران، ۲۰۱۶).

فروشنده‌گان کالاهای تجربه محور به تاکتیک‌های متقدّع‌کننده و برنده‌محور مانند تبلیغات دهان‌به‌دهان، تصدیق‌نامه‌ها و ضمانت افراد مشهور تمرکز خواهند کرد. بر عکس، فروشنده‌گان کالای جستجو محور، تبلیغات خود را با حقایق آگاهی‌بخش درباره محصولات انجام خواهند داد (لی و هوساناگار، ۲۰۲۱).

نقد و بررسی‌های آنلاین، یکی از عوامل کلیدی ارزیابی محصول در نظر گرفته می‌شود و می‌تواند روی تصمیم‌های خرید مصرف کننده اثر بگذارد (لوان و همکاران، ۲۰۱۶). هنگام بررسی ادراک مصرف کنندگان از نقدی‌های محصول، بسیاری از پژوهشگران (ژانگ، چئونگ و لی^۳؛ ۲۰۱۴؛ هوانگ، تان، کی و وی^۴، ۲۰۱۳) به تأثیر تغییرگری نوع محصول توجه کرده‌اند. جیمنز و مندوza^۵ (۲۰۱۳) پی‌بردند که برای محصولات جستجو محور، هنگامی که نقد و بررسی‌ها حاوی جزئیات بیشتری درباره محصول هستند، مصرف کنندگان، نقد و بررسی‌های آنلاین را معتبرتر می‌دانند. با این حال، برای محصولات تجربه محور، مصرف کنندگان قابلیت اعتماد نقد و بررسی را با ارزیابی سطح توافق بررسی کننده با آن نقد تعیین کردند. به عبارت دیگر، برای محصولات جستجو محور، ادراک مصرف کنندگان از کیفیت نقد و بررسی عمده‌تر بر اساس درک خود آن‌ها از نقد و بررسی است، بنابراین، جزئیات نقد و بررسی اهمیت دارد؛ در حالی که برای محصولات تجربه محور، نقد و بررسی دیگران نقش مهمی در قضاوت کیفیت مصرف کنندگان ایفا می‌کند. پارک و لی^۶ (۲۰۰۹) نیز پی‌بردند که تأثیر تبلیغات دهان‌به‌دهان برای کالاهای تجربه محور، بیشتر از کالاهای جستجو محور است (لیو و همکاران، ۲۰۱۶).

سایت‌های تجارت الکترونیک، به طور دائم از سیستم‌های توصیه‌گر برای افزایش فرصت‌های فروش استفاده

1. Rha

2. Bei, Chen & Widdow

3. Zhang, Cheung & Lee

4. Huang, Tan, Ke & Wei

5. Jimenez & Mendoza

6. Park & Lee

می‌کنند. توصیه‌گران به یادگیری و جست‌وجوی مصرف‌کننده اثر می‌گذارند و به کاهش عدم قطعیت محصول کمک می‌کنند (دی، هو و رحمان^۱، ۲۰۱۰؛ مونتات^۲، ۲۰۱۳؛ هوساناگار، فلدر، لی و بوجا^۳، ۲۰۱۴). لی و هوساناگار (۲۰۲۱) انتظار دارند که تأثیر توصیه‌گرها توسط نوع محصول تعديل شود. آن‌ها پی برند که این تأثیر روی بازدیدهای محصول برای کالاهای تجربه‌محور، بیشتر از کالاهای جست‌وجو محور باشد. به علاوه، سومیناتان^۴ (۲۰۰۳) نشان می‌دهد که تأثیر توصیه‌گر روی کیفیت تصمیم و رفتار جست‌وجو توسط پیچیدگی و ریسک طبقه محصول تعديل می‌شود. آگراوال و ویدیاناتان^۵ (۲۰۰۵) نیز مطرح می‌کنند که تأثیر توصیه‌گرها برای کالاهای جست‌وجو محور و تجربه‌محور تفاوت دارد و مصرف‌کنندگان برای کالاهای تجربه‌محور بیشتر از کالاهای جست‌وجو محور، تحت تأثیر توصیه‌گرها قرار می‌گیرند.

در گیری بالای محصول نیز مصرف‌کنندگان را به جمع‌آوری اطلاعات بیشتر برای انتخاب هوشمندانه محصول ترغیب می‌کند. در زمینه رفتار جست‌وجو محور، پژوهشگران انتظار تأثیر تعديلگر در گیری محصول بر جست‌وجو را دارند؛ زیرا در گیری بالاتر محصول به اهمیت بیشتر محصول دلالت می‌کند که متعاقباً مزایای ادراک شده جست‌وجوی آنلاین اطلاعات قبل از خرید را افزایش می‌دهد (آرورا و ساهنی، ۲۰۱۹).

قیمت که اغلب به صورت تخفیف اندازه‌گیری می‌شود، در خرید نقش مهمی ایفا می‌کند. نرخ تخفیف بیشتر، هم احتمال خرید و هم در گیری مشتری درون وبسایت را افزایش می‌دهد (افزایش بازدید مجدد و احتمال جست‌وجو). بنابراین، برای ارزیابی فعالیت‌های آنلاین مشتری باید عامل قیمت را مدنظر قرار داد (لی^۶، ۲۰۲۰)، ژانگ و همکاران (۲۰۰۶) مطرح می‌کنند که هرچه مصرف‌کننده قرار باشد قیمت بالاتری را بپردازد، جست‌وجوی بیشتری انجام خواهد داد. فوریت و فشار زمانی، متغیرهای وضعیتی هستند. نیاز فوری، زمان تصمیم خرید را کوتاه می‌کند و جست‌وجوی اطلاعات را کاهش می‌دهد. بیتی و اسمیت^۷ (۱۹۸۷) پی برند که جست‌وجوی اطلاعات با زمان بیشتر در دسترس افزایش می‌یابد (کالویوات، گوو و انگچانیل^۸، ۲۰۰۴).

در رابطه با نحوه ارزیابی کالاها در محیط آنلاین، رفتارهای خریداران تحت تأثیر چندین عامل کلیدی است. بهاتنگار، میسرا و رانو^۹ (۲۰۰۰) پی برند که سن، سال‌های استفاده از وب و جنسیت، روی ادراکات از ریسک خرید اثر می‌گذارند و به رفتارهای متفاوتی منجر می‌شوند (ون و همکاران، ۲۰۱۲).

آرورا و ساهنی (۲۰۱۹) جنسیت، سن، وضعیت تأهل و سطح درآمد مصرف‌کنندگان را به عنوان متغیرهای کنترل مطالعه کردند که بر رفتار جست‌وجوی آنلاین مصرف‌کنندگان اثر می‌گذارند. با این حال، فقط سن عامل مهمی در پیش‌بینی رفتار خرید آنلاین شناخته شده است (ون و همکاران، ۲۰۱۲).

1. De, Hu & Rahman

2. Monetate

3. Hosanagar, Fleder, Lee & Buja

4. Swaminathan

5. Aggrawal & Vaidyanathan

6. Lee

7. Beatty & Smith

8. Kulviwat, Guo & Engchanil

9. Bhatnagar, Misra & Rao

مطالعات تجربی به این نتیجه رسیده‌اند که مردان و زنان میزان زمان متفاوتی را در یک وبسایت صرف می‌کنند (بهاتنگار و گوس، ۲۰۰۴). پژوهشگران مطرح کرده‌اند که مردان، اینترنت، ایمیل و... را مفیدتر می‌دانند (گیفن و استراب،^۱ ۱۹۹۷؛ ونکاتش و موریس،^۲ ۲۰۰۰). بنابراین، می‌توان انتظار داشت که جنسیت، الگوهای جستجو در وب را تعیین کند. برخی از پژوهشگران، تأثیر سن روی رفتار جستجو را بررسی و رابطه مثبتی را بین سن و میزان جستجو کشف کرده‌اند. در نتیجه، مصرف کنندگان مسن‌تر، جستجوهای بیشتری انجام می‌دهند؛ بنابراین می‌توان انتظار داشت که سن، الگوهای جستجوی آنلاین را تعیین کند (بهاتنگار و گوس، ۲۰۰۴؛ ژانگ، فنگ و شنگ،^۳ ۲۰۰۶).

تحصیلات ممکن است تأثیر عمده‌ای بر رفتار جستجوی آنلاین داشته باشد (ashkan و کلارک،^۴ ۲۰۱۲؛ اونته، ساوا، بادز و چیتا،^۵ ۲۰۲۳). سطوح بالاتر تحصیلات، به افزایش جستجو منجر می‌شود. به علاوه، تحصیلات، توانایی افراد برای جستجوی محصول، شناسایی، یافتن و کسب اطلاعات مرتبط را افزایش می‌دهد (گانتبین، ناوایی، مول، برانت و مولر،^۶ ۲۰۲۰).

با توجه به بررسی پژوهش‌های انجام گرفته داخلی و خارجی در حوزه محصولات جستجوی محصور و تجربه محصور، مشخص است که هر پژوهش از زاویه‌ای به بررسی تفاوت‌ها و تمایزات این دو محصول در حوزه بازاریابی و رفتار مصرف کننده پرداخته است. هیچ کدام از پژوهش‌های انجام شده، به طور عمیق به بررسی مدل رفتار مصرف کننده آنلاین این دو محصول و متغیرهای درگیر در این مدل نپرداخته‌اند. برای شناخت عمیق‌تر رفتار مصرف کننده آنلاین، هنگام جستجوی آنلاین و ایجاد دید وسیع‌تر از جزئیات اتفاقاتی که در این مسیر می‌افتد، در پژوهش حاضر تلاش شده است که از طریق مصاحبه، به ارائه مدلی جامع در این حوزه اقدام شود.

روش‌شناسی پژوهش

در این پژوهش به بررسی رفتار جستجوی محصور مصرف کننده در رابطه با کالاهای جستجوی محصور و تجربه محصور پرداخته می‌شود. این پژوهش از لحاظ ماهیت داده‌ها، در زمرة پژوهش‌های کیفی قرار می‌گیرد. در این پژوهش، سعی بر این است که با کدگذاری سیستماتیک و رفت‌ویرگشتی در گزاره‌های بیان شده توسط نمونه‌های پژوهش، مضماین یا مفاهیم اصلی صحبت‌های ایشان استخراج و سپس، دسته‌بندی و جمع‌بندی نهایی شود.

پژوهش حاضر از لحاظ رویکرد پژوهشی، کیفی و از نوع اکتشافی است که با استفاده از رویکرد نظریه داده بنیاد، در حوزه رفتار مصرف کننده آنلاین بررسی و مدل مفهومی آن را ارائه کرده است. این رویکرد به‌طور استقرایی، سلسله‌رویه‌های سیستماتیکی را به کار می‌برد تا نظریه‌ای درخصوص پدیده مدنظر ایجاد کند.

ابتدا مشخصات شاکله رویکرد نظاممند اشتراوس و کوربین (۱۹۹۰) برای پدیده مدنظر طرح‌ریزی شد. آن‌ها

1. Gefen & Straub

2. Venkatesh & Morris

3. Zhang, Fang & Sheng

4. Ashkan & Clarke

5. Onete, Sava, Budz & Chiță

6. Gantenbein, Navarini, Maul, Brandt & Mueller

به منظور تحلیل داده‌ها و ارائه نظریه، سه مرحله کدگذاری را پیشنهاد داده‌اند که عبارت‌اند از: کدگذاری باز، محوری و انتخابی (براری، امین صارمی و زرگران خوزانی، ۱۳۹۸). هر یک از مراحل یادشده در ادامه توضیح و نتیجه آن بیان خواهد شد.

از آنجایی که هدف اصلی از نمونه گیری، دستیابی به اطلاعات بیشتر و متنوع‌تر به منظور افزایش غنا و اعتبار تحقیق است، نمونه گیری در این پژوهش، به صورت نمونه گیری هدفمند و انتخابی با حداکثر تنوع است. برای گرداده‌آوری داده، از مصاحبه عمیق ساختارنیافته با خبرگان دانشگاهی و حرفه ایکه آشنایی کافی با مفاهیم تجارت الکترونیک، خرید آنلاین و متغیرهای تاثیر گذار دارند، استفاده می‌شود. دلیل عدم استفاده از مصاحبه ساختارنیافته، نبود پیشینه پژوهش و مدل مشخصی در ادبیات و نیز گستردگی دامنه موضوعات پژوهش است. تلاش شده است برای حداکثرسازی تنوع شرکت‌کنندگان، افراد انتخاب شده دارای ویژگی‌های جمعیت‌شناختی (سن، جنسیت، مناطق جغرافیایی و شغل) متفاوتی باشند. سپس با مراجعه به آن‌ها، مصاحبه و کدگذاری صحبت‌های ایشان، با انجام تعداد ۱۰ مصاحبه، کدگذاری مصاحبه‌ها به اشباع نظری رسید.

در این پژوهش، برای شناسایی متغیرهای مدل و طراحی مدل مفهومی رفتار جستجو محور مصرف‌کنندگان، دو کدگذار، فرایند کدگذاری باز، محوری و انتخابی را انجام دادند. هدف نظریه‌پردازی داده‌بنیاد، تولید نظریه است، نه توصیف صرف پدیده. برای اینکه تحلیل‌ها به نظریه تبدیل شوند، مفاهیم باید به طور منظم به یکدیگر ربط یابند. در کدگذاری محوری، مبانی و پایه‌های کدگذاری انتخابی پی‌ریزی می‌شود. کدگذاری انتخابی مرحله اصلی نظریه‌پردازی است که یافته‌های مراحل کدگذاری قبلی را می‌گیرد، مقوله محوری را انتخاب می‌کند، به‌شکلی نظاممند آن را به دیگر مقوله‌ها ربط می‌دهد، آن روابط را اثبات می‌کند و مقوله‌هایی را که به بهبود و توسعه بیشتری نیاز دارند، تکمیل می‌کند. در این حالت توجه به روابط میان مقوله‌ها بر مبنای مشخصه‌ها و ابعادشان است.

اولین گام در کدگذاری انتخابی، تشریح خط اصلی داستان است. گام دوم، ربط دادن مقوله‌های تکمیلی حول مقوله محوری با استفاده از یک مدل است. در مرحله بعد، هر یک از مقوله‌ها باید به ابعادشان مرتبط شوند. گام چهارم، به تأیید رساندن آن روابط با استفاده از داده‌هاست. آخرین مرحله، تکمیل مقوله‌هایی است که به اصلاح یا گسترش نیاز دارند. در نهایت، نظریه داده‌بنیاد ممکن است با گزاره‌ها یا قضایایی پایان یابد که روابط بین مقوله‌ها را در الگوی کدگذاری محوری روشن می‌کنند (کرسول^۱، ۲۰۰۲). برای افزایش اعتبار یافته‌ها، پژوهشگران فهرستی از کدهای استخراج شده را با یکدیگر به اشتراک گذاشتند. برای سنجش پایایی، از ضریب کاپا کوهن^۲ استفاده شد. توافق بین کدگذاران در رابطه با طبقه‌بندی کدها بر اساس ضریب کاپا ۰/۹۲۸ بود که این ضریب نشان‌دهنده توافق زیاد بین کدگذاران است. عدم توافق بین کدگذاران با بحث و بررسی هر دو نفر تا رسیدن به اجماع برطرف شد.

در جدول ۱ نتایج ارزیابی پایایی کاپا کوهن ارائه شده است.

1. Creswell

2. Cohen's Kappa coefficient

جدول ۱. نتایج محاسبه ضریب کاپای کوهن

طبقه تم‌ها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	کل
۱	۲۸	۴	۰	۰	۰	۰	۰	۳۲
۲	۴	۴۷	۰	۰	۰	۰	۰	۵۱
۳	۰	۷۷	۱	۰	۰	۰	۰	۷۸
۴	۰	۱	۱۶	۱	۰	۰	۰	۱۸
۵	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۲
۶	۰	۰	۰	۰	۰	۳	۰	۳
۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۳۵
کل	۳۲	۷۸	۵۱	۱۸	۲	۳	۵	۲۱۹

به این ترتیب، پایایی کدگذاری مصاحبه‌های صورت گرفته طبق جدول ۱ در این پژوهش، برابر با ۹۲۸/۰ است. با توجه به اینکه این میزان در بازه سطح اطمینان ۹۵ درصد، یعنی ۸۸۹/۰ تا ۹۶۷/۰ است، قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها تأیید می‌شود و نشان می‌دهد که میزان توافق کدگذاران بسیار زیاد است.

تحلیل داده‌ها و یافته‌های پژوهش

به منظور تحلیل داده‌های کیفی حاصل از مصاحبه با خبرگان، از روش تحلیل ساختاری استفاده می‌شود. در تحلیل داده‌های مصاحبه با استفاده از روش ساختاری، متن مصاحبه بر اساس تعداد واژه‌ها، تعداد اصطلاحات یا تعداد مفاهیم و همچنین میزان تکرار آن‌ها، تحلیل می‌شود. در این روش، تلاش بر این است که روابط میان واژه‌ها، الفاظ، کنایه‌ها و اصطلاحات، شناسایی و معرفی شوند. در واقع، روش تحلیل ساختاری، به دنبال شناسایی متغیرهای کلیدی مدل و روابط میان این متغیرها است؛ همچنین تمامی کدها و تحلیل‌های کد با استفاده از بسته نرم‌افزاری مکس کیودا انجام شده است. بر اساس نتایج کدگذاری مصاحبه‌ها، تعداد ۲۱۹ کد از تحلیل داده‌های مصاحبه استخراج شد. این کدها سپس به ۹ مفهوم گروه‌بندی شدند. سپس، بر اساس رویکرد گیویا^۱، این مفاهیم به ۷ تم طبقه‌بندی شدند. خلاصه‌ای از تم‌های اصلی به همراه مفاهیم و کدها در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. طبقه‌بندی تم‌های اصلی به همراه مفاهیم و کدها

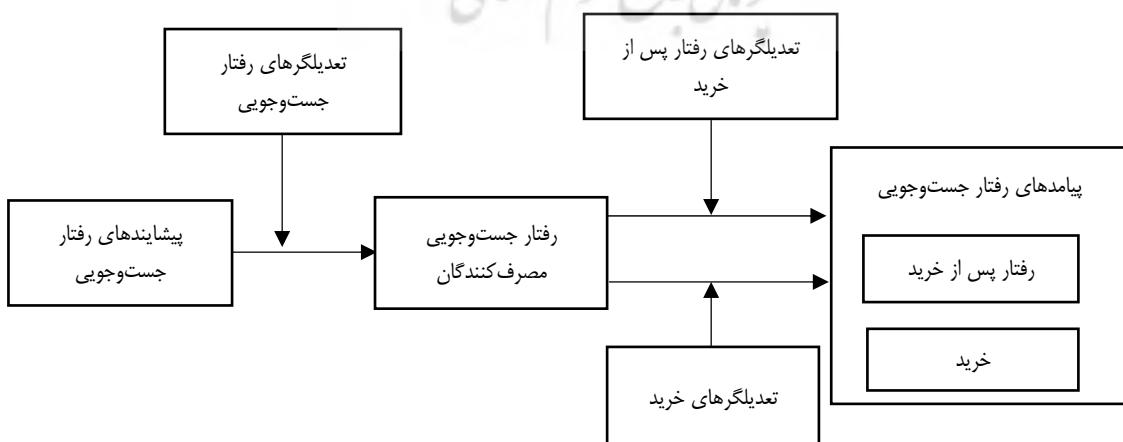
ردیف	تم	مفهوم	کد
۱	پیشانیدهای رفتار جستجویی	۳	۳۳
۲	تعديلگرهای رفتار جستجویی	۱	۵۱
۳	رفتار جستجویی	۱	۷۸
۴	پیامدهای رفتار جستجویی	۱	۱۸
۵	تعديلگرهای خرید	۱	۲
۶	تعديلگرهای رفتار پس از خرید	۱	۳
۷	رفتار پس از خرید	۱	۳۵

بر اساس نتایج تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه، نوع کالا (کالاهای جستجو محور و تجربه محور)، پیچیدگی کالا، قیمت کالا و تکرار خرید کالا، متغیرهای مستقلی هستند که بر رفتار جستجو محور مصرف کنندگان اثر می‌گذارند. سن، جنسیت، شخصیت فرد، قیمت، جدید بودن محصول، اهمیت محصول، برنده و اعتبار سایت، سیاست مرجوعی، برنامه وفاداری، موقعیت اجتماعی، ارزش‌ها، سبک زندگی، محل زندگی، گروه‌های مرتع، تأیید کننده مشهور، حجم اطلاعات و محتوای مناسب درباره محصول، نقدهای سایر افراد، ادراک و تداعی برنده در ذهن مشتری، تجربه قبلی مشتری، سطح سواد و آشنایی با فناوری، سطح اقتصادی فرد و درگیری ذهنی با محصول، همه می‌توانند به عنوان متغیرهای تعدیلگر ایفای نقش کنند و در رابطه بین نوع کالاهای رفتار جستجو محور مصرف کنندگان اثر بگذارند.

رفتار جستجو محور مصرف کنندگان شامل بررسی عکس محصول، مشاهده ویدئوی محصول، بررسی اطلاعات و ویژگی محصول، بررسی نقدهای محصول، بررسی قیمت و تخفيضها، مقایسه با سایتها دیگر، کلیک روی سیستم توصیه‌گر، تعداد دفعات بازدید محصول، تعداد صفحات بازدید شده، فیلتر کردن برندهای مشابه، کلیک روی طبقه‌بندی کالاهای بررسی پروفوشنل‌های، بررسی فروشنده، بررسی رتبه‌بندی محصول، ذخیره محصول در سبد خرید، بررسی ضمانت محصول و بررسی زمان تحويل است.

رفتاری که مصرف کنندگان هنگام جستجوی کالاهای از خود نشان می‌دهند، به سهم خود می‌تواند روی خرید اثر بگذارد که در این میان، درگیر و ترغیب‌شدن مشتری و افزایش داشن و آگاهی او، می‌توانند باعث افزایش احتمال خرید شوند و در این رابطه به عنوان متغیرهای تعدیلگر ایفای نقش کنند.

رفتار جستجو محور مصرف کنندگان می‌تواند به رفتار پس از خرید آنها نیز اثر بگذارد که روحیه فرد و کیفیت محصول می‌توانند در این رابطه به عنوان متغیرهای تعدیلگر ایفای نقش کنند. رفتار پس از خرید نیز شامل مرجعی محصول، اعتراض و شکایت، تماس با مرکز مشتری، مقایسه با سایتها دیگر، تبلیغات کلامی، نوشتن نقد درباره محصول، خرید مجدد، بهاشتراک‌گذاری محصول در رسانه‌های اجتماعی، حمایت از برنده، درخواست خدمات پس از فروش، درخواست استفاده از ضمانت و رتبه‌دهی محصول است.

شکل ۱. تم‌های اصلی و روابط آن‌ها

تیم‌های اصلی، به عنوان متغیرهای کلیدی و روابط آن‌ها در قالب مدلی در شکل ۱ نشان داده شده است. همچنین، مدل تفضیلی حاصل از یافته‌های پژوهش با نمایش کدهای استخراج شده در شکل ۲ نشان داده شده است.

شکل ۲. مدل مفهومی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش با ۱۰ نفر از خبرگان برای ارائه مدلی برای رفتار جستجو محور مصرف کنندگان در رابطه با کالاهای جستجو محور و تجربه محور مصاحبه شد؛ سپس نتایج مصاحبه‌ها توسط دو نفر کدگذاری و کدهای استخراج شده در قالب مدل ارائه شد. پس از مصاحبه با پنج نفر اول، از نفر ششم به بعد، تقریباً کدهای مشابهی ارائه می‌شد؛ اما تعداد کدهای مشابه اندک بود. پس از مصاحبه هشتم تعدادهای کدهای مشابه بسیار افزایش یافت، به گونه‌ای که مصاحبه‌های نهم و دهم تعداد کدهای جدید بسیار محدودی ارائه دادند.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که نوع کالا (کالاهای جستجو محور و تجربه محور) روی رفتار جستجو محور مصرف کنندگان اثر می‌گذارد. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های انجام شده توسط بهاتنگار و گوس (۲۰۰۴)، رها (۲۰۰۲)، دای و همکاران (۲۰۱۹) و هوانگ و همکاران (۲۰۰۹) سازگار است. آن‌ها نیز بیان کردند که در روش جستجوی آنلاین کالاهای جستجو محور و تجربه محور، تفاوت‌های معناداری وجود دارد. همچنین، داده‌های حاصل از مصاحبه نشان می‌دهد که پیچیدگی کالا، قیمت کالا و تکرار خرید کالا نیز، روی رفتار جستجو محور مصرف کنندگان اثر می‌گذارد.

در رابطه با متغیرهای تعدیلگری که در رابطه بین نوع کالا و رفتار جستجو محور ایفای نقش می‌کنند، یافته‌های این پژوهش با نتایج پژوهش آروا و ساهنی (۲۰۱۹)، بهاتنگار و گوس (۲۰۰۴)، بهاتنگار و همکاران (۲۰۰۰) و ژانگ و همکاران (۲۰۰۶) سازگار است. در واقع سن، جنسیت، سطح درآمد، درگیری محصول و اهمیت آن، قیمت و سال‌های استفاده از وب (تجربه قبلی و آشنایی با فناوری) عوامل مهمی در تعديل رفتار جستجو محور هستند. به علاوه، طبق یافته‌های پژوهش، شخصیت فرد، جدید بودن محصول، برنده و اعتبار سایت، سیاست مرجعی، برنامه وفاداری، موقعیت اجتماعی، ارزش‌ها، سبک زندگی، محل زندگی، گروه‌های مرتع، تأیید کننده مشهور، حجم اطلاعات و محتوای مناسب درباره محصول، نقدهای سایر افراد، ادراک و تداعی برنده در ذهن مشتری نیز می‌توانند به عنوان متغیرهای تعدیلگر ایفای نقش کنند.

در رابطه با عوامل شکل دهنده رفتار جستجو محور، می‌توان از نتایج پژوهش آگراوال و ویدیاناتان (۲۰۰۵)، باکلین و سیسمیرو (۲۰۰۳)، بهاتنگار و گوس (۲۰۰۴)، جیمز و مندوza (۲۰۱۳)، دای و همکاران (۲۰۱۹)، رها (۲۰۰۲)، ژانگ و همکاران (۲۰۱۴)، لی و هوساناگار (۲۰۲۱)، هوانگ و همکاران (۲۰۱۳) و هوانگ و همکاران (۲۰۰۹) استنباط کرد که کلیک روی سیستم توصیه‌گر، تعداد صفحات بازدید شده، تعداد دفعات بازدید محصول، بررسی نقدهای محصول و بررسی اطلاعات و ویژگی محصول، رفتار جستجو محور مصرف کنندگان را شکل می‌دهند. این نتایج با یافته‌های پژوهش حاضر سازگار است. به علاوه، بر اساس نتایج پژوهش حاضر، رفتار جستجو محور مصرف کنندگان عواملی همچون بررسی عکس محصول، مشاهده ویدئوی محصول، بررسی قیمت و تخفیف‌ها، مقایسه با سایت‌های دیگر، فیلتر کردن برندهای مشابه، کلیک روی طبقه‌بندی کالاهای، بررسی پرداخت‌ترین‌ها، بررسی فروشنده، بررسی رتبه‌بندی محصول، ذخیره محصول در سبد خرید، بررسی خصائص محصول و بررسی زمان تحویل را نیز شامل می‌شود.

یافته‌های این پژوهش حاکی از آن است که رفتار جستجو محور مصرف کنندگان می‌تواند روی خرید آنان اثر بگذارد که این نتایج با یافته‌های پژوهش بهاتنگار و همکاران (۲۰۱۷)، لوان و همکاران (۲۰۱۶) و هوانگ و همکاران

(۲۰۰۹) سازگار است. بهاتنگار و همکاران (۲۰۱۷) بیان کردند همچنان که فاصله بین بازدیدها افزایش می‌یابد، احتمال خرید کاهش می‌یابد. به گفته لوان و همکاران (۲۰۱۶)، نقدهای آنلاین می‌توانند روی تصمیم‌های خرید مصرف کنندگان اثر بگذارند. همچنین، هوانگ و همکاران (۲۰۰۹) پی بردن که سازوکارهایی مثل بازخور مصرف کنندگان، توصیه‌های سایر افراد، نمایش‌های چندسانه‌ای، احتمال خرید از وبسایت را افزایش می‌دهد.

طبق یافته‌های این پژوهش، در رابطه بین دو متغیر رفتار جستجو محور و رفتار خرید، متغیرهای درگیر شدن ذهنی و ترغیب مشتری و افزایش دانش و آگاهی مشتری، می‌توانند به عنوان متغیرهای تعديلگر ایفای نقش کنند که پژوهشی در این زمینه توسط محققان قلی انجام نشده است.

یافته‌های حاصل از تحلیل مصاحبه‌ها نشان می‌دهد که رفتار جستجو محور مصرف کنندگان، می‌تواند بر رفتار پس از خرید آن‌ها نیز اثر بگذارد که روحیه فرد و کیفیت محصول در این رابطه، می‌توانند به عنوان متغیرهای تعديلگر ایفای نقش کنند. در این زمینه، پژوهشی توسط محققان مشاهده نشده است.

بر اساس نتایج تحلیل داده‌ها، رفتار پس از خرید، شامل مرجوعی محصول، اعتراض و شکایت، تماس با مرکز مشتری، مقایسه با سایتها دیگر، تبلیغات کلامی، نوشتن نقد درباره محصول، خرید مجدد، بهاشتراك گذاری محصول در رسانه‌های اجتماعی، حمایت از برنده، درخواست خدمات پس از فروش، درخواست استفاده از ضمانت و رتبه‌دهی محصول است.

پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی

با توجه به اینکه در این پژوهش فقط با خبرگان مصاحبه شد، امکان دارد بین نظرهای آن‌ها و نظرهای مشتریان تفاوت‌هایی وجود داشته باشد؛ از این رو پیشنهاد می‌شود که محققان از یافته‌های این پژوهش برای توسعه مدل و یافتن متغیرهای جدیدتر استفاده کنند. توصیه می‌شود که محققان از روش مصاحبه یا پیمایش، برای نظرسنجی از مشتریان در خصوص رفتار جستجو محور آن‌ها در وبسایتها تجارت الکترونیک استفاده کنند. به علاوه، محققان می‌توانند با استفاده از روش مرور ادبیات سیستماتیک پژوهش‌های قبلی نیز، به متغیرهایی در این زمینه دست یابند.

یافته‌های این پژوهش می‌تواند برای مدیران سازمان‌ها نیز مفید باشد. آن‌ها می‌توانند مدل مفهومی ارائه شده در این پژوهش را به صورت عملی در سازمان خود پیاده سازند و تا حد امکان رفتارهای مطلوب مصرف کنندگان، مانند خرید را افزایش و احتمال رفتارهای نامطلوب آن‌ها برای سازمان مانند مرجوعی محصول و تبلیغات کلامی منفی را کاهش دهند.

منابع

براری، محسن، امین صارمی، نوذر، و زرگران خوزانی، فاطمه (۱۳۹۸). ارائه مدل ارتقای تصویر برنده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران. مدیریت برنده، ۶(۱)، ۱۸۶-۲۳۹.

References

- Agarwal, T. (2019). *E-commerce growth in international market-Impact on supply chain management* (Doctoral dissertation, College of Management and Economics Studies, UPES, Dehradun).
- Aggarwal, P. & Vaidyanathan, R. (2005). Perceived effectiveness of recommendation agent routines: search vs. experience goods. *International Journal of Internet Marketing Advertising*, 2(1–2), 38–55.
- Alba, J., Lynch, J., Weitz, B., Janiszewski, C., Lutz, R., Sawyer, A. & Wood, S. (1997). Interactive Home Shopping: Consumer, Retailer, and Manufacturer Incentives to Participate in Electronic Marketplaces. *Journal of Marketing*, 61, 38–53.
- Alves, F., Muller Prado, P.H., Schiessl, D. & Lea, S.E. (2024). Information search and decision-making in credit acquisition. *CBR - Consumer Behavior Review*, 8(1).
- Arora, S. & Sahney, S. (2019). Examining consumers' webrooming behavior: an integrated approach. *Marketing Intelligence and Planning*, 37(3), 339-354.
- Ashkan, A. & Clarke, C.L. (2012). Impact of query intent and search context on clickthrough behavior in sponsored search. *Knowledge and Information Systems*, 34, 425 - 452.
- Avendaño-Leadem, D., Castro-Mora, M., Villalobos-Moya, K. & Marín-Navarro, M. (2022). Sistematización De La experiencia metodológica para el diseño de productos turísticos a partir de iniciativas de microemprendimiento local en el cantón de dota, costa rica. *Geo UERJ*. DOI: 10.12957/geouerj.2022.64999
- Barari, M., Amin Saremi, Nozar & Zargaran Khouzani, F. (2019). Introducing a Brand Image Model Promotion for NAJA (The Police of the Islamic Republic of Iran). *Quarterly Journal of Brand Management*, 6(1), 186- 239. (in Persian)
- Beatty, S.E. & Smith, S.M. (1987). External search effort: an investigation across several good categories. *Journal of Consumer Research*, 14, 83-95.
- Bei, L.T., Chen, E.Y. & Widdows, R. (2004). Consumers' Online Information Search Behavior and the Phenomenon of Search vs. Experience Products. *Early Childhood Education Journal*, 25, 449–467.
- Bhatnagar, A. & Ghose, S. (2004). Online information search termination patterns across product categories and consumer demographics. *Journal of Retailing*, 80(3), 221-228.
- Bhatnagar, A., Misra, S. & Rao, H.R. (2000). On risk, convenience, and Internet shopping behavior. *Communication of the ACM*, 43(11), 98–105.
- Bhatnagar, A., Sen, A. & Sinha, A.P. (2017). Providing a window of opportunity for converting eStore visitors. *Information Systems Research*, 28(1), 22-32.
- Bucklin, R.E. & Sismeiro, C. (2003). A model of web site browsing behavior estimated on clickstream data. *Journal of Marketing Research*, 40(3), 249-267.
- Childers, T.L., Carr, C.L., Peck, J. & Carson, S. (2001). Hedonic and Utilitarian Motivations for Online Retail Shopping Behavior. *Journal of Retailing*, 77, 511–535.

- Creswell, J.W. (2002). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Cummins, S., Peltier, J.W., Schibrowsky, J.A. & Nill, A. (2014). Consumer behavior in the online context. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 8(3), 169 – 202.
- Dai, H., Chan, C. & Mogilner, C. (2020). People Rely Less on Consumer Reviews for Experiential than Material Purchases. *Journal of Consumer Research*, 46(6), 1052-1075.
- De, P., Hu, Y. & Rahman, M.S. (2010). Technology usage and online sales: An empirical study. *Management Science*, 56(11), 1930–1945.
- Gantenbein, L., Navarini, A. A., Maul, L. V., Brandt, O. & Mueller, S. M. (2020). Internet and social media use in dermatology patients: Search behavior and impact on patient-physician relationship. *Dermatologic therapy*, 33(6), e14098.
- Gefen, D. & Straub, D.W. (1997). Gender differences in the perception and use of e-mail: An extension to the technology acceptance model. *MIS Quarterly*, 21(4), 389–400.
- Gioia, D.A., Corley, K.G. & Hamilton, A.L. (2013). Seeking qualitative rigor in inductive research: Notes on the Gioia methodology. *Organizational research methods*, 16(1), 15-31.
- Grewal, D., Iyer, G.R. & Levy, M. (2004). Internet Retailing: Enablers, Limiters, and Market Consequences. *Journal of Business Research*, 57, 703–713.
- Hosanagar, K., Fleder, D., Lee, D. & Buja, A. (2014). Will the global village fracture into tribes: recommender systems and their effects on consumers. *Management Science*, 60(4), 805–823.
- Huang, L.Q., Tan, C.H., Ke, W.L. & Wei, K.K. (2013). Comprehension and assessment of product reviews: A review-product congruity proposition. *Journal of Management Information Systems*, 30, 311-343.
- Huang, P., Lurie, N.H. & Mitra, S. (2009). Searching for Experience on the Web: An Empirical Examination of Consumer Behavior for Search and Experience Goods. *Journal of Marketing*, 73, 55-69.
- Jimenez, F.R. & Mendoza, N.A. (2013). Too popular to ignore: The influence of online reviews on purchase intentions of search and experience products. *Journal of Interactive Marketing*, 27(3), 226–235.
- Jin, Q., Zhu, M., Yang, Y. & Liu, L. (2022). Consumer search with anticipated regret. *Production and Operations Management*, 31, 3337 - 3351.
- Johnson, E.J., Moe, W.W., Fader, P.S., Bellman, S. & Lohse, J. (2004). On the depth and dynamics of World Wide Web shopping behavior. *Management Science*, 50(3), 299–308.
- Jun, S.P. & Park, D.H. (2016). Consumer information search behavior and purchasing decisions: Empirical evidence from Korea. *Technological Forecasting and Social Change*, 107, 97-111.
- Klein, L.R. (1998). Evaluating the potential of interactive media through a new lens: Search versus experience goods. *Journal of Business Research*, 41, 196–203.

- Kulviwat, S., Guo, C. & Engchanil, N. (2004). Determinants of online information search: a critical review and assessment. *Internet Research*, 14(3), 245 – 253.
- Leahy, A.S. (2011). Search and Experience Goods: Evidence from the 1960's and 70's. *Journal of Applied Business Research*, 21(1).
- Lee, D. & Hosanagar, K. (2021). How Do Product Attributes and Reviews Moderate the Impact of Recommender Systems Through Purchase Stages? *Management Science*, 67(1), 524-546.
- Lee, J.D., Meadan, H. & Xia, Y. (2022). Impact of Challenging Behavior Online Modules on Korean Parents of Children with Developmental Disabilities: A Randomized Controlled Trial. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 24, 222 - 235.
- Lee, M. (2020). Will this search end up with booking? Modeling airline booking conversion of anonymous visitors. *Journal of Tourism Analysis: Revista de Análisis Turístico*, 27(2), 237-250.
- Liu, Q., Huang, S. & Zhang, L. (2016). The influence of information cascades on online purchase behaviors of search and experience products. *Electronic Commerce Research*, 16, 553–580.
- Luan, J., Yao, Z., Zhao, F. & Liu, H. (2016). Search product and experience product online reviews: An eye-tracking study on consumers' review search behavior. *Computers in Human Behavior*, 65, 420-430.
- Mahajan, V., Srinivasan, R. & Wind, J. (2002). The Dot.com Retail Failures of 2000: Were There Any Winners? *Journal of the Academy of Marketing Science*, 30, 474–486.
- Monetate (2013). Maximize online sales with product recommendations. Technical report, Monetate, Conshohocken, PA.
- Navarro-Carrillo, G., Torres-Marín, J. & Carretero-Dios, H. (2021). Do trolls just want to have fun? Assessing the role of humor-related traits in online trolling behavior. *Computers in Human Behavior*, 114, 106551.
- Nelson, P. (1970). Information and consumer behavior. *Journal of Political Economy*, 78, 311–329.
- Nelson, P. (1974). Advertising as Information. *Journal of Political Economy*, 82, 729–54.
- Onete, C.B., Sava, Ş.E., Budz, S. & Chiță, S.D. (2023). The Impact of COVID-19 on Online Consumer Behavior for Sports Equipment: A Trend Analysis. *New Trends in Sustainable Business and Consumption*.
- Park, C. & Lee, T.M. (2009). Information direction, website reputation and eWOM effect: A moderating role of product type. *Journal of Business Research*, 62(1), 61–67.
- Peterson, R.A., Balasubramanian, S. & Bronnenberg, B.J. (1997). Exploring the Implications of the Internet for Consumer Marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 25, 329–46.
- Puntoni, S. & Wertenbroch, K. (2024). Being Human in the Age of AI. *Journal of the Association for Consumer Research*, 9, 235 - 240.

- Rha, J.Y. (2002). *Consumers in the Internet Era: Essays on the impact of electronic commerce from a consumer perspective*. Ph.D. Dissertation, the Ohio State University.
- Sun, X., Han, M. & Feng, J. (2019). Helpfulness of online reviews: Examining review informativeness and classification thresholds by search products and experience products. *Decision Support Systems*, 124, 113099.
- Venkatesh, V. & Morris, M.G. (2000). Why don't men ever stop to ask for directions? Gender, social influence, and their role in technology acceptance and usage behavior. *MIS Quarterly*, 24(1), 115–139.
- Wan, Y., Nakayama, M. & Sutcliffe, N. (2012). The impact of age and shopping experiences on the classification of search, experience, and credence goods in online shopping. *Information Systems E-Business Management*, 10, 135–148.
- Weathers, D. & Makienko, I. (2006). Assessing the relationships between e-tail success and product and Web site factors. *Journal of Interactive Marketing*, 20(2), 41-54.
- Weathers, D., Sharma, S. & Wood, S.L. (2007). Effects of online communication practices on consumer perceptions of performance uncertainty for search and experience goods. *Journal of Retailing*, 83, 393-401.
- Zhang, J.J., Fang, X. & Sheng, O.R.L. (2006). Online Consumer Search Depth: Theories and New Findings. *Journal of Management Information Systems*, 23(3), 71-95.
- Zhang, K.Z.K., Cheung, C.M.K. & Lee, M.K.O. (2014). Examining the moderating effect of inconsistent reviews and its gender differences on consumers' online shopping decision. *International Journal of Information Management*, 34, 89-98.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی